

> Retouradres Postbus 20904 2500 EX Den Haag

Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
T.a.v. de heer mr. J.A. van den Bos

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

F.L. Blaauw
Luchtvaartveiligheid

T 070-4567527
M +31(0)6-15879122
F 070-4566213
Frederik.Blaauw@minienw.nl

Datum **29 JUNI 2021**
Betreft Aanwijzing handhaving paragraaf 4.8
Arbeidstijdenbesluit vervoer

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/173337

Geachte heer van den Bos,

De Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers (VNV) heeft bij de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW) een verzoek ingediend om handhavend op te treden jegens een luchtvaartmaatschappij die de Search and Rescue vluchten voor Nederland uitvoert. De Inspectie SZW heeft naar aanleiding van het verzoek als toezichthouder onderzoek uitgevoerd en het resultaat daarvan vastgelegd in twee rapporten van 25 november 2020 (kenmerk 2014732/01) en 15 december 2020 (kenmerk 2014732/06). De Inspectie SZW concludeert in deze rapporten dat betreffende luchtvaartmaatschappij het Arbeidstijdenbesluit vervoer (Atb-v) heeft overtreden.

Krachtens artikel 10:5, tweede lid, van de Arbeidstijdenwet, verder uitgewerkt in de Aanwijzingsregeling Boeteopleggers arbeidstijden vervoer, is het hoofd van het Bureau Bestuurlijke Boete van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) door de minister van SZW en de minister van IenW gezamenlijk aangewezen om een boete op te leggen ingeval van een overtreding als hierboven bedoeld.

In het licht van het bovenstaande heeft de Inspectie SZW bovengenoemde rapporten aan het hoofd van het Bureau Bestuurlijke Boete van de ILT gestuurd, met het verzoek om deze af te handelen.

Op dit moment is paragraaf 4.8 van het Atb-v de toepasselijke regelgeving voor werk- en rusttijden van Search and Rescue (SAR) helikopters. Zoals uit de rapporten van de Inspectie SZW blijkt, heeft de desbetreffende luchtvaartmaatschappij het Atb-v ten aanzien van werk- en rusttijden overtreden.

In januari 2020 is in een rapport, opgesteld door een extern adviesbureau (ADSE), aangegeven dat de betreffende luchtvaartmaatschappij een betere interne regeling voor werk- en rusttijden op moet stellen, in overeenstemming met de geldende Nederlandse werk- en rusttijdenregelgeving.

Vornoemde luchtvaartmaatschappij heeft in een presentatie aan DGLM van 28 oktober 2020 aangegeven dat het toepassen van de huidige regelgeving voor werk- en rusttijden niet past bij de 24 uren SAR dienstverlening die geleverd moet worden. Met name de beperkingen in de maximum vliegwerktijd en de correcties

die daarop toegepast moeten worden, samen met de reservetijd leiden tot problemen bij het inplannen van bemanningen en tot onvoldoende vliegtijd en operationele geoefendheid van de bemanningen.

De van toepassing zijnde regelgeving bevat geen mogelijkheid om ontheffing te verlenen. Inmiddels zijn IenW/DGLM, het ministerie van SZW, de Inspectie SZW en de ILT in gesprek met de luchtvaartmaatschappij.

De in het Atb-v opgenomen werk- en rusttijdenregeling moet recht doen aan het karakter van de operatie en de veiligheid en kwaliteit van de SAR-operatie, zowel door de huidige operator als door de operator die de dienstverlening vanaf juli 2022 op zich zal nemen. De huidige regels in het Atb-v zijn onvoldoende toegespitst op de specifieke 24-uurs operatie die vereist wordt voor de SAR-dienstverlening, waarbij ook nog sprake is van een zeer scheve verhouding tussen stand-by tijd en effectieve werktijd. Dit naar analogie met de traumahelikopters, waar eveneens paragraaf 4.8 van het Atb-v op van toepassing is, er ook sprake is van een 24-uurs operatie en waarvoor een specifieke ontheffing afgegeven is door de ILT op grond van artikel 4.9:1 van het Atb-v, dat daartoe de mogelijkheid biedt voor traumahelikopters.

Inmiddels is door de Tweede Kamer een motie aangenomen die de regering oproept om een specifieke regeling voor de werk- en rusttijden in de SAR-operatie onder het Arbeidstijdenbesluit vervoer te ontwikkelen (Kamerstuk 30490-37).

Gelet op het voorgaande zullen de minister van SZW en ik het Atb-v wijzigen. Deze aanpassing zal bestaan uit de opname in het Atb-v van een specifieke regeling voor de werk- en rusttijden voor SAR operaties, meer in lijn met het karakter van deze vraaggestuurde 24-uurs operatie. Dat betekent dat de eisen aan de vliegwerktijden, werktijden, correctiefactoren en rusttijden aangepast zullen worden.

Gelet op de voorgenomen wijziging van het Atb-v is er thans sprake van een overgangssituatie. De normen zoals die nu in het Atb-v zijn opgenomen, zullen aangepast worden, waardoor er andere vliegwerktijden en rusttijden van kracht gaan worden. Normen worden dusdanig gewijzigd dat een overtreding als de onderhavige alsdan geen overtreding meer zal zijn.

Ik vind het van groot belang dat de Search and Rescue operatie goed wordt uitgevoerd en dat deze niet onnodig gehinderd wordt door de vigerende normen over werk- en rusttijden. De nieuwe, in de regelgeving vast te leggen normen, beogen een dergelijke uitvoering. Daarom wil ik dat de vigerende normen voor werk- en rusttijden nu niet worden toegepast.

Dit mag natuurlijk niet ten koste gaan van de belangen die met werk- en rusttijden worden gediend. Deze belangen zullen goed bediend worden door de nieuwe normen, omdat onder deze normen er een goede balans gevonden wordt tussen de vliegwerktijd en de rusttijd van de bemanningen, zodat de SAR operatie op een veilige manier uitgevoerd kan worden.

Gelet op het voorgaande is het alleszins redelijk te concluderen dat handhavend optreden wegens het overtreden van de huidige werk- en rusttijd normen geen redelijk doel meer dient, niet in het belang is van een goede uitvoering van de

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum

Ons kenmerk
IENW/BSK-2021/173337

Search and Rescue operatie en niet bijdraagt aan het borgen van goede werk- en rusttijden voor de bemanningsleden.

Daarom geef ik u hierbij de aanwijzing¹ om niet te handhaven op de maximum vliegwerktijd onder artikel 4.8:4 van het Atb-v, op de maximale werktijd en maximale vliegtijd onder het tweede tot en met het vijfde lid van artikel 4.8:5 van het Atb-v en op de rusttijden onder artikel 4.8:9 van het Atb-v en de bekorte rust onder artikel 4.8:10 van het Atb-v. De voorwaarden om af te zien van handhaving zijn dat er door de luchtvaartmaatschappij die de SAR vluchten uitvoert gezorgd wordt voor een werk- en rusttijdenschema waarbij de tijdelijke regels zoals die in de bijlage bij deze brief geformuleerd zijn in acht worden genomen.

De periode waarover de Inspectie SZW onderzoek heeft gedaan bij de luchtvaartmaatschappij, startte op 1 september 2019. De huidige werk- en rusttijdenregels in het Atb-v waren ook in die periode niet passend voor de operatie van de luchtvaartmaatschappij. De tijdelijke regels die in deze aanwijzing gegeven worden en die mede de basis voor de toekomstige regels kunnen vormen, zullen worden gebruikt om de huidige praktijk bij de luchtvaartmaatschappij mee te beoordelen. Daarom wil ik dat er vanaf het begin van de onderzoeksperiode gebruik gemaakt wordt van deze aanwijzing.

Deze aanwijzing geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 september 2019 tot 1 juli 2022 of zoveel eerder als de bovengenoemde wijziging van het Atb-v in werking is getreden.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum

Ons kenmerk
IENW/BSK-2021/173337

¹ Op grond van artikel 8.3 van het Arbeidstijdenbesluit vervoer, artikel 10:5, tweede lid van de Arbeidstijdenwet, en aanwijzing 14, onderdeel 1, van de als bijlage bij de Regeling vaststelling Aanwijzingen inzake de rijksinspecties gevoegde Aanwijzingen inzake de rijksinspecties

Tijdelijke regels Werk- en rusttijden voor Search and Rescue operators.

Definities:

- **Vrij van dienst:** een periode zonder enige opdrachten van de werkgever en zonder enige plicht tot beschikbaar zijn voor het ontvangen van een opdracht van de werkgever.
- **Rust/rusttijd:** elke periode buiten de vliegwerkijd gedurende welke een lid van het boordpersoneel is ontheven van alle taken en opdrachten, en daarin de gelegenheid heeft om rust te genieten in een passende accommodatie. Aanvullend bestaat hierbij de mogelijkheid om, tijdens een rusttijd die ligt in een werkperiode, een oproep te ontvangen.
- **SAR-vliegwerkijd:** alle werkzaamheden maken onderdeel uit van de SAR-vliegwerkijd, evenals rusttijd tussen werkzaamheden korter dan 2 uur. Dat betekent dat een SAR-vliegwerkijd kan worden onderbroken door rusttijd(en) van 2 uur of langer.
- **SAR-werkperiode:** een aaneengesloten periode waarin SAR-vliegwerkijd, reservetijd en/of luchthavenreservetijd valt, afgewisseld met rustperioden.
- **Passende accommodatie:** een rustgelegenheid die kan worden bereikt zonder noemenswaardige reistijd en die zodanig is ingericht dat ongeacht het tijdstip van de dag een goede, ongestoorde (horizontale) rust kan worden genoten.
- **Oproep in relatie tot de SAR:** een oproep voor de SAR waarbij sprake is van een (potentieel levensbedreigende) noodsituatie.
- **Reservebemanning:** een bemanning die volgens de bepalingen met betrekking tot reservetijd van het Atb-v beschikbaar is, of binnen de bepalingen van deze tijdelijke regels Werk- en rusttijden voor Search and Rescue operators 24-uursdiensten 'achtervang' thuis uitvoert.

Regels:

Het Arbeidstijdenbesluit vervoer is van toepassing, met uitzondering van artikel 4.8:4, artikel 4.8:5 tweede tot en met het vijfde lid, artikel 4.8:7 tweede lid, artikel 4.8:9 en artikel 4.8:10. Daarvoor in de plaats komen de volgende regels:

- Een SAR-werkperiode kan maximaal 5x24 uur behelzen.
- Na een SAR-werkperiode van 4 of 5 dagen, zal tenminste 72 uur vrij van dienst genoten worden. Na een SAR-werkperiode van 2 of 3 dagen, zal tenminste 48 uur vrij van dienst genoten worden. Na een SAR-werkperiode van minder dan 2 dagen zal tenminste 24 uur vrij van dienst genoten worden.
- Binnen een SAR-werkperiode zal in elke voortschrijdende periode van 24 uur een maximum van totaal 8 uur SAR-vliegwerkijd gelden.
- Binnen een SAR-werkperiode zal in elke opeenvolgende 24 uur tenminste een rust van 8 aaneengesloten uren genoten worden. Daarnaast zal in diezelfde 24 uur een aanvullende rusttijd worden genoten van 8 uur in blokken van tenminste 2 uur per keer.
- De onafgebroken periode van 8 uur rusttijd wordt zoveel mogelijk gepland rekening houdend met het circadiaanse ritme van de vlieger. Het uitvoeren van werkzaamheden/SAR vliegoperaties binnen de periode van 02:00 tot 05:59, de zogenaamde 'window of circadian low', brengt risico's met zich mee waar specifiek aandacht voor dient te zijn. Daarbij gelden de volgende ondergrenzen. Binnen elke werkperiode van 3x24 uur zal de rusttijd van tenminste 8 aaneengesloten uren tenminste éénmaal liggen tussen 22:00 lokale tijd en 08:00 lokale tijd. Aanvullend geldt voor elke werkperiode van meer dan 3x24 uur dat de rusttijd

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/173337

van tenminste 8 aaneengesloten uren tenminste tweemaal zal liggen tussen 22:00 lokale tijd en 08:00 lokale tijd.

Wanneer deze rusttijden niet met zekerheid ingevuld kunnen worden, zal een reservebemanning worden opgeroepen om de rust van de bemanning te garanderen.

- De hier genoemde limieten kunnen uitsluitend worden overschreden in geval van een oproep in relatie tot de SAR, waarbij er sprake is van een noodsituatie. Indien er sprake is van een overschrijding heeft dat de volgende consequenties:
 1. Indien de eisen ten aanzien van de rust van 8 aaneengesloten uren binnen 24 uur als gevolg van een oproep in relatie tot de SAR niet kunnen worden nageleefd, zal een reservebemanning worden opgeroepen (met een oproep tijd van niet langer dan 8 uur) en zal zo spoedig mogelijk een onafgebroken rust van 12 uur worden genoten.
 2. Indien de maximale SAR-vliegwerktijd per voortschrijdende periode van 24 uur als gevolg van een oproep in relatie tot de SAR wordt overschreden dan wel dreigt te worden overschreden, wordt zo spoedig mogelijk nadat dit duidelijk wordt, een reservebemanning opgeroepen en zal zo spoedig mogelijk een onafgebroken rust van 12 uur worden genoten.
 3. Bij overschrijding van de 5x24 uur wordt de daaropvolgende 72 uur rust volledig genoten.
 4. De overschrijding wordt binnen 72 uur gemeld aan de Inspectie Leefomgeving en Transport.
- Met betrekking tot de limieten op rust en SAR-vliegwerktijd, wordt doorlopend een deugdelijke administratie van de actuele rust- en SAR-vliegwerktijden bijgehouden. Nieuwe roosters worden zodanig opgesteld dat regelmatige overschrijdingen (als gevolg van SAR oproepen) die op enig moment blijken uit de gevoerde administratie niet meer voor zullen komen.
- Voor de werktijdlimiet zoals genoemd in Artikel 4.8:5 lid 7 van het Atb-v, wordt in geval van een 24-uursdienst standaard met 16 uur werktijd per 24 uur gerekend.
- In afwijking van het voorgaande punt geldt voor 24-uursdiensten 'achtervang' dat, voor zover er geen oproep plaats vindt die aanvangt binnen deze 24 uur 'achtervang', deze in het geheel niet meetelt in relatie tot de werktijdlimiet zoals genoemd in Artikel 4.8:5 lid 7 van het Atb-v.
- Ten aanzien van de 24-uursdiensten 'achtervang' geldt dat dit maximaal 90 maal per jaar mag voorkomen (naar rato in geval van operatie gedurende een deel van het jaar).

Aanvullende voorwaarden:

- De Search and Rescue operator voert een Fatigue Risk Management beleid.
- De Search and Rescue operator zorgt zo snel mogelijk voor een rapportage systeem waarmee het mogelijk gemaakt wordt om gegevens over vermoeidheid van bemanningen te verzamelen en te analyseren. Hiermee wordt systematisch de vermoeidheid onder de bemanningen gemonitord en kan een volledig Fatigue Risk Management Systeem (FRMS) ontwikkeld worden. Indien hieruit blijkt dat de vermoeidheid onder de bemanningen te hoog wordt, dan zorgt de operator voor bijstelling van de werkschema's.
- De Search and Rescue operator betreft een onafhankelijke vertegenwoordiger van de bemanningen bij de ontwikkeling van dit FRMS.
- De Search and Rescue operator ontwikkelt, als onderdeel van het veiligheidsmanagement systeem, een volledig FRMS.

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/173337

- De Search and Rescue operator maakt het werk- en rusttijdschema, gebaseerd op bovenstaande regels en voorwaarden, onderdeel van het Operations Manual, deel A.

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum**Ons kenmerk**

IENW/BSK-2021/173337